

TIÉD A VÁROS!

AZ **ORCZY KULTÚRKERT EGYESÜLET** VÁROSVÉDŐ MUNKACSOPORTJÁNAK
“**TANULJ A VÁROSTÓL**” CÍMŰ INGYENES VÁROSISMERETI SÉTAPROGRAMJA.

Sétálni mindig jó. Akár egyedül, akár csoportosan, vagy turistaként. Ezt mi is nagyon jól tudjuk, hisz évek óta hirdetjük városi sétáinkat. A Miénk a Ház! csapata eddig csak szervezett túrákat kínált, mostantól viszont tiéd lehet a város, akár egy egyéni séta keretében is!

Most neked kínálunk sétaútvonalakat, amelyeket privát módon élvezhetsz. Válassz egy kedvedre való útvonalat, töltsd le és nyomtasd ki vagy használd okostelefonodat, és már indulhatsz is! Nem kell előzetesen regisztrálni, nem kell a jó időjárásra várni, hanem akkor indulsz, amikor te szeretnéd. A séta ütemét is te diktálod, és ha szerencséd van, egy-két lépcsőház rejtett szépsége is feltáruulhat, ha éppen a megfelelő pillanatban nyílik a bejárat kapu előtted. Házzal házzal haladva ismerheted meg egy-egy városrész történetét: a témát mi kínáljuk, az élményt magadnak szerzed.

Sétára fel, legyen a Tiéd a város!

A programot a Nemzeti Együttműködési Alap támogatta.

A FORRADALMI PEST

Ugyan a pesti belvárosban mára csupán csak néhány épület őrzi a 19. század első felének hangulatát, szerencsére a reformkor, és főleg az 1848-as szabadságharc emlékét és szellemét magukba záró épületek közül több máig megtalálható a városban. Sétáljon egyet a Széchenyi István tértől a Ferenciek teréig a Márciusi Ifjak, Kossuth Lajos vagy éppen Széchenyi István nyomában, és elevenítse fel minden idők leghíresebb magyar forradalmának pesti eseményeit.

A sétát kezdje a Széchenyi István téren, a József Attila utca sarkán álló épületnél, amely ma a Belügyminisztériumnak ad otthont.

1. ÁLLOMÁS - SZÉCHENYI ISTVÁN TÉR 3-4.

SZÉCHENYI ISTVÁN LAKÓHELYE

A mai épület helyén állott az az épület, amelynek első emeletén élt Széchenyi István. A nagy magyar halála után emléktábla került a ház falára, az épületet viszont a századfordulón lebontották. A megmenekített márványtábla szerencsére visszakerült az új épületre is, egy nagyobb, díszesebb táblába foglalva. A gróf 1827 és 1832 között élt itt. Ez időszak alatt történt a Tudományos Akadémia alapítása (1827), és ugyanebben az évben hozta létre a nagy hazafi a Nemzeti Kaszinót (Dorottya utca 5.) Mindezen tettek inspirálójaként egy hölgy is jelen volt Széchenyi életében. Ez idő tájt ismerkedett meg Zichy Károly gróf feleségével, Seilern Crescence-szel, akihez ekkor még csak plátói szerelem fűzte.

Haladjon át a József Attila utcán, és rögtön forduljon balra, az árkádok alatt. A fedett „utcarész” közepe táján álljon meg, a József Attila utca 3-as számú ház bejárata előtt.

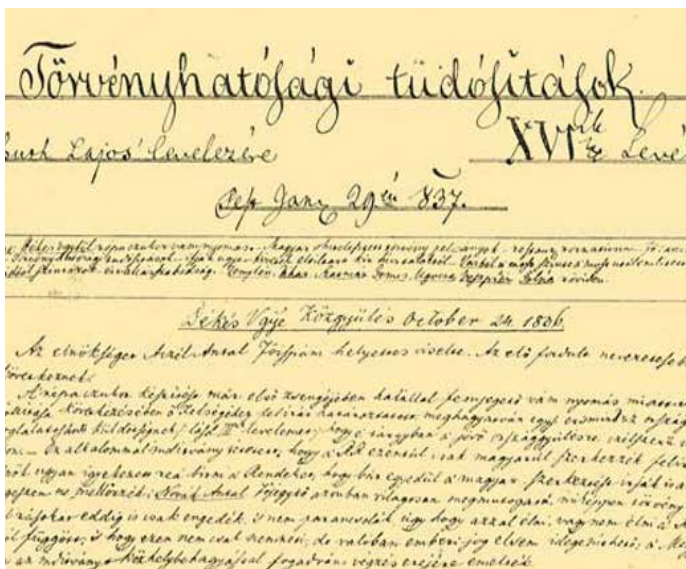

2. ÁLLOMÁS - JÓZSEF ATTILA UTCA 3.

KOSSUTH LAJOS LAKÓHELYE

Az 1825-ben épült klasszicista lakóház 2. emeletén lakott Kossuth Lajos 1834 és 1837 között. Ekkor kezdett igazán elmélyülni a politikai életben, ekkor szerkesztette a Törvényhatósági Tudósításokat is. Mivel a lapot a betiltása ellenére is tovább terjesztette Kossuth, ezért 1837-ben bebörtönözték, és a Várban lévő Táncsics utcai börtönbe került. Innen 1840-ben szabadult. Szabadulása után ismét itt lakott családjával 1842-ig. Kossuth ez idő tájt házasodott meg (1841. január 9.) Felesége, Meszlényi Terézia 3 gyermeket szült. A legidősebb Ferenc Lajos Ákos ide, a mai József Attila utcai lakásba született. Az elsőszülött fiút a Deák téri evangélikus templomban keresztelték meg, amely eseményről emléktábla is tudósít a templom falán.

Sétáljon végig az árkád alatt a Bécsi utcáig, ahol forduljon jobbra, és haladjon egyenesen a Petőfi Sándor utcán át a Pilvax közig.

3. ÁLLOMÁS - PETŐFI SÁNDOR UTCA 7.

PILVAX KÁVÉHÁZ

A jelenlegi épület sajnos már nem az a ház, amelynek aljában működött a híres Pilvax kávéház. A kávéház nevét az 1842-46 közötti évek tulajdonosáról, az osztrák származású Pillwax Károlyról kapta. Mivel a hely a pesti joghallgatók és lapszerkesztők törzshelye volt, ezért már a forradalom kitörése előtt is a közvélemény formálásában aktív szerepet játszott a hely. A „Közvélemény Asztala” körül már 1846-ben alakult a Tízek Társasága Petőfi és Jókai vezetésével. Ők lettek később a Márciusi Ifjak. Tevékenységük hamarosan fogalommá vált Pesten. 1848. március 14-én este a pozsonyi ifjúság küldötte itt adta hírül a bécsi forradalom hírét. A hír hallatán Petőfi röögvest javasolta, hogy másnap itt gyülekezzenek az ifjak a további teendők megbeszélése végett. Éjszaka megírta a Nemzeti Dalt, és másnap reggel 8 órakor már el is szavalta az egybegyűlteknél. A Tizenkét pont megírása után innen vonultak a Landerer és Heckenast nyomdához.

Menjen ki a Pilvax köz végig (Városháza utca sarok) és jobbra fordulván sétáljon a Kossuth Lajos utcáig. Menjen át a túloldalra, és a templom mellett balra fordulva induljon a Szép utca sarkán álló 3-as számú házig.

4. ÁLLOMÁS - KOSSUTH LAJOS UTCA 3.

LANDERER ÉS HECKENAST NYOMDA ÉS KIADÓVÁLLALAT

Az épület földszintjén és udvarán működött az 1848. március 15-i forradalmi eseményekben történelmi szerepet játszó Landerer és Heckenast Nyomda. Landerer Lajos pozsonyi származású volt, és 1834-től folytatott a házban nyomdai tevékenységet. Landerer Heckenast Gusztávval 1840-ben társult, és így alakult ki a nyomda kettős neve. 1848. március 15-én, szerdán a délelőtti órákban az ifjúság képviselői: Petőfi Sándor, Jókai Mór, Vasvári Pál, Irinyi József, Degré Alajos vezetésével mintegy ötezer fős tömeg érkezett a nyomda elé. Felszólították Landerert, hogy nyomtassa ki a Tizenkét pontot és Petőfi Nemzeti Dalát. A nyomtatás másfél óra alatt, 10:30-tól 12:00 óráig tartott. Lassította némileg a folyamatot, hogy Petőfi nem találta a Nemzeti Dal kéziratát, és emlékezetből, ott helyben kellett újra írnia a szöveget. A rohammunkának meg is lett az eredménye: a legelső példányok 3 súlyos nyomdai hibával készültek el.

Sétáljon ki az épület Kossuth Lajos utcai főbejárata elé.

5. ÁLLOMÁS - KOSSUTH LAJOS UTCA 3.

HORVÁTH-HÁZ

Ebben a szép klasszicista stílusú (romantikus ízlésben átalakított) épületben lakott Kossuth Lajos. A mai József Attila utcai lakásból költözött ide családjával 1841 év végén, és itt éltek 1844-ig. Ekkor, 1841-től indult el a köznemesi ellenzék lapja, a Pesti Hírlap, amelyet Kossuth szerkesztett, és a ház aljában működő nyomda adta ki. Ezzel tulajdonképpen Kossuth a magyar újságírás és újságszerkesztés klasszikus alapjait teremtette meg. Ugyanennek a háznak a 2. emeletén rendezte be 1848. március 31-én a mindössze 9 személyt foglalkoztató irodáját Batthyány Lajos kormányfő. Itt működött a miniszterelnöki iroda 1848. szeptember 27-ig.

Sétáljon a Ferenciek tere felé, majd a következő épület (Kossuth Lajos utca 1. szám) balra nyíló kapualjába térjen be, és keresse meg az Urnatemető bejáratát a kapualjban.

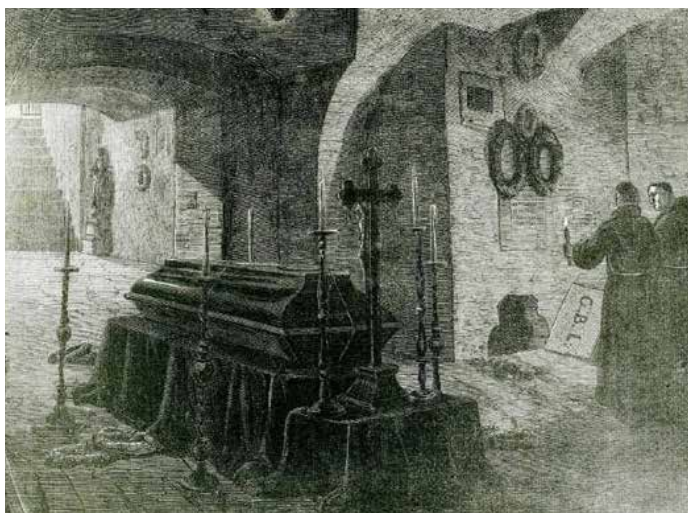

6. ÁLLOMÁS - FERENCZIEK BAZÁRA

FERENCES TEMPLOM KRIPTÁJA

A templom kriptájában temették el titokban Batthyány Lajos holttestét 1849. október 6-án. Az első miniszterelnökünket a mai Szabadság tér helyén állott ún. „Újépületben” lötték le. A hivatalos utasítás az volt, hogy a tetemet jeltelen sírba temessék a ferencvárosi temetőben. A halottkémi vizsgálatok után – ami a Blaha Lujza téri Rókus kórházban zajlott – a ferences templom papja, Dank Agáp csellet ellopta a tetemet, és az éj leple alatt teljes titokban a ferences templom kriptájában helyezte el. A sírűreg fedlapjára titokzatos 3 betűt véstek: GBL. A fedlap befelé néző oldalára azonban kiírták az elhunyt teljes nevét: Gróf Batthyány Lajos. Csak a Kiegyezés után, 1870-ben nyílt arra lehetőség, hogy ünnepélyesen a kriptát felnyissák, és országos gyászünnepek keretében méltó helyen, a Kerepesi temetőben örök nyugalomba helyezték a miniszterelnök testét. A krypta és a síremlék nyitva tartási időben bárki számára látogatható.

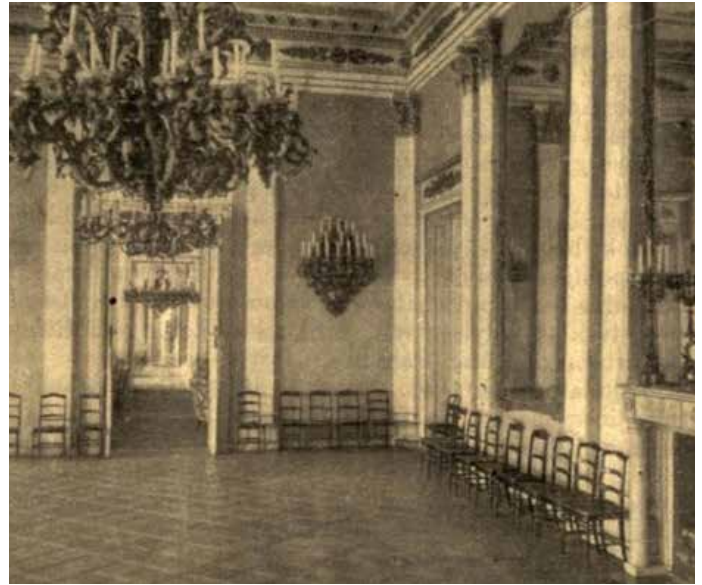
Menjen ki a templom előtti térre, majd a Károlyi utca irányában haladjon a mai Petőfi Irodalmi Múzeum épületéig.

7. ÁLLOMÁS - KÁROLYI UTCA 16.

KÁROLYI KASTÉLY (MA PETŐFI IRODALMI MÚZEUM)

Károlyi György gróf szalonjaiban számos nagyszerű reformkori gondolat és fontos politikai döntés született. A nagy pesti árvíz után a palotába költözött Bártfay László, Károlyi György titkára, akinek köszönhetően a reformkor egyik legjelentősebb irodalmi szalonja működött itt. Megfordult a korabeli Pest színe-java, gyakori vendég volt többek között Szemere Pál, Toldy Ferenc, Vörösmarty Mihály, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Batthyány Lajos. 1849. január 5-én Jellasics horvát bán és kísérete szállásolta be magát az épületbe. Január 8-án itt vacsorázott Batthyány Lajos, akit ekkor tartóztattak le, és innen hurcolták el börtönébe. Július 19-én Haynau és kísérete szállta meg az épületet, ahol 1850. július 20-ig tartózkodtak. Haynau a palotában, egy zöldre kárpitozott dolgozószobában írta alá többek között az aradi vértanúk és Batthyány Lajos halálos ítéletét.

Sétánk itt véget ért. Köszönjük, hogy velünk sétált.

Fedezze fel Budapest szépségeit többi ingyenes sétánkon vagy várjuk szervezett túráinkon.

Tanuljunk a várostól! Legyen a miénk minden ház!

www.mienkahaz.hu

Orczy Kultúrkert Egyesület / **www.orczykulturkert.hu**